

Nr B 264

Av herr Brandt i Sätilla m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr B 50, angående vissa prisreglerande åtgärder på jordbrukets område.

I den uppgörelse om jordbrukets prissättning under återstående del av innevarande produktionsår som träffats mellan jordbrukets förhandlingsdelegation och statens jordbruksnämnd, liksom i den proposition med förslag till riksdagsbeslut över samma prisuppgörelse, innefattas bl. a. beslut om att ett tilläggspris å levererad kvarngill brödsäd av 1958 års skörd skall utbetalas med 4 öre. Vidare skall 6 öre per kg utbetalas i efterbetalning å levererade oljevaxter av 1958 års skörd. För dessa ändamål beräknas 31 miljoner kronor tagas i bruk från spannmålsregleringskassan och oljeväxtregleringskassan.

Man känner numera väl till att väsentliga kvalitetsskador på grund av ogynnsam väderlek har träffat framför allt 1958 års rågskörd. Sålunda torde utan överdrift kunna påstås att mer än hälften av rågen i vårt viktigaste rågodlingsdistrikt torde utgöra icke kvarngill vara. Beträffande vetet torde kvaliteten merendels motsvara normala anspråk. Under dessa omständigheter kommer en mycket stor del av den till spannmålshandeln levererade rågen att icke erhålla det ovan nämnda 4 öres tillägget.

För närvarande betalas brödsäden enligt nedan i priser per den 1/4 1959:
 Vete — såväl höst- som vårvete 40,90 + 4: — i efterbet.
 Råg 36,90 + 4: — »

Beträffande rågen gäller att varan ej får vara grodd till mer än 2 % om fullt pris skall utgå. Som kvarngill godtages likväl vara med 4 % groddskada, men priset reduceras ned 1 % för varje procent varmed groddskadan överstiger 2 %. Varje parti med mer än 4 % groddskada betraktas som icke kvarngill vara, och skyldighet föreligger icke att till odlaren avräkna varan på annat sätt än som gäller för foderråg. Det är uppenbart, att vissa levererade partier med groddskador obetydligt överstigande 4 % kan sättas i samband med inblandning i andra partier, som har lägre groddskadefrekvens, och senare säljas som kvarngill vara. Detta förhållande får inte ges alltför stort dimensionerad betydelse men bör påpekas som ett faktum som kan missgynna odlaresidan.

De väsentligaste skälen till att det bör övervägas att betala 4 öres tillägg för all av 1958 års skörd levererad bröds spannmål är likväl de nedan anförda:

1) De odlare som på grund av väderleksförhållanden har fått sin bröd-

säd groddskadad har ej i nämnvärd utsträckning kunnat förhindra skadegörelsen.

- 2) Samma odlare har förutom den förlust, som prisskillnaden mellan prima vara och fodervara utgör, också drabbats av förluster i form av ökade fraktkostnader, torkningskostnader, säckhyror m. m. Dessa senare förluster är förenade med den högre vattenhalt som den grodda säden har jämfört med den prima varan.
- 3) Till sist kan också förutsättas att den grodda säden ger ett arealmässigt lägre skördeutbyte.

Med hänsyn till de omständigheter, som påpekats under ovanstående 3 punkter, kan det anses i hög grad befogat, att de odlare vilkas brödsädesgrödor icke kunnat försäljas som kvarngill vara, erhåller det prisstöd, som är avsett att åstadkommas medelst 4 öres efterbetalning å brödsäd.

De ekonomiska konsekvenserna av en sådan åtgärd torde te sig enligt nedan:

Enligt skördeuppskattning per 15/10 1958 är

Rågskörden	170—180 milj. kg
Veteskoriden	600—650 milj. kg

Förutsättes att 50 % av rågen är icke kvarngill vara skulle 4 öre per kilo i efterbetalning innebära 3,5 miljoner kronor. Skulle groddskadorna på vetet avse 10 % av de levererade partierna erfordras för 4 öres tillägg på dessa partier 2,5 miljoner kronor. Sammanlagt kräver alltså en efterbetalning på den levererade groddskadade brödsäden ca 6 miljoner kronor. Detta belopp torde, förutom de förut beräknade 24 miljoner kronor för liknande ändamål, tagas ur spannmålsregleringskassan, där tillgängliga medel torde täcka medelsbehovet.

Med stöd av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen vid behandling av propositionen nr B 50 måtte hemställa hos Kungl. Maj:t

dels om att pristillägg å brödsäd med 4 öre per kg måtte utgå på all till spannmålshandeln levererad brödsäd av 1958 års skörd och

dels om att härför erforderliga medel utöver redan anvisade 24 miljoner kronor för liknande ändamål måtte tagas ur spannmålsregleringskassan.

Stockholm den 11 november 1958

Henry Brandt
Sättila

Emil Elmvall

Erik Grebäck

Sven Vigelsbo